

ДИСТАНЦІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ХІМІЇ

О.А. Куленко

старший викладач кафедри хімії та методики викладання хімії
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
м. Полтава

Сучасний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій сприяє успішному впровадженню дистанційної підготовки майбутнього вчителя до викладання хімії у закладах загальної середньої освіти. У даний час більшість школярів та вчителів – активні користувачі мережі Інтернет, котрим необхідні основи медіа-освіти, у тому числі формування навиків досвіду спілкування та використання інформації. Водночас у сучасних умовах суспільство не повністю влаштовує наявний рівень готовності майбутніх учителів хімії до окремих аспектів професійної діяльності, зокрема до дистанційного навчання у загальноосвітніх закладах, що передбачає забезпечення якісної підготовки учнів, формування у них готовності до свідомого професійного самовизначення та самовдосконалення впродовж усього життя. У контексті навчання готовність учителя зумовлюється низкою чинників, зокрема наявністю загальноосвітніх закладів традиційного та інноваційного типу, новими соціальними умовами та відповідними їм соціальними замовленнями щодо підготовки фахівців.

Ми виділяємо головні вимоги до організації дистанційного навчання в новій українській школі: 1) цільовий компонент: розвиток високого рівня освітніх потреб учнів з метою їх професійного самовизначення; 2) змістовний компонент: створення цілісного освітнього середовища школи за допомогою профільного навчання; 3) організаційний компонент: організація моніторингу якості освіти на основі успішного застосування дистанційного навчання. Згідно з нормативно-правовими засадами впровадження дистанційного навчання, ми окреслюємо його як систему організації загальної середньої освіти, за якої навчання відбувається за різними рівнями програмами з переважанням змістового навантаження певних навчальних предметів. Готовність учителя до дистанційного навчання школярів трактуємо як складну, динамічну якість особистості педагога, яка характеризується певним рівнем сформованості і функціонуванням в єдності мотиваційно-вольового, когнітивно-методичного, операційно-технологічного, комунікативно-організаційного, оцінно-рефлексивного компонентів, що визначає рівень підготовленості вчителя до здійснення профільного навчання [2]. А готовність учителя до дистанційного навчання хімії розуміємо як інтеграцію психолого-педагогічного забезпечення вимог до видів профільної діяльності, які забезпечують реалізацію і якість профільного навчання в загальноосвітньому навчальному закладі. Готовність вчителя до дистанційного навчання хімії у загальноосвітніх закладах розуміємо як інтегроване поняття, що передбачає єдність психологічного, загальнопедагогічного, методичного, спеціального (предметного) забезпечення вимог до тих видів його професійної діяльності, котрі забезпечують реалізацію і якість профільного навчання в загальноосвітніх закладах.

Умови, за яких учителя можна вважати підготовленим до професійної діяльності в контексті дистанційного навчання: сучасні та системні знання з хімії, уміння поставити операційну та діагностично визначену мету заняття, уміння планувати свою педагогічно-дослідну роботу, забезпечення викладання навчального матеріалу наочністю, використання ефективних методів та організаційних форм навчання з урахуванням психофізіологічних особливостей школярів, забезпечення мотиваційної навчальної діяльності [1, 2].

Особливості підготовки майбутнього вчителя до дистанційного навчання безпосередньо залежать від змісту й специфіки навчальної дисципліни. Тому з сутності дистанційного навчання хімії випливають цілі та умови підготовки майбутнього фахівця. Проектуючи модель професійної підготовки вчителів до дистанційного навчання учнів, ми виходили з того, що функціонування і розвиток сучасних освітніх систем, до складу яких входить і система підвищення кваліфікації, доцільно розглядати на основі сучасних наукових підходів і принципів теорії цілісного педагогічного процесу. Теоретичне моделювання процесу підготовки майбутніх учителів має бути організованим на основі системного (В.П. Беспалько), діяльнісного (З.І. Равнін), кібернетичного і психологічного (Л.І. Белова) підходів [1, 2].

Діючи моделі дистанційної освіти відзначаються великою різноманітністю залежно від цілого ряду факторів, а запровадження професійної підготовки майбутніх учителів хімії до дистанційного навчання ми вбачаємо як інноваційний процес. В організації навчання враховано територіальне розташування району, віддаленість шкіл у районі, досвід методичної роботи у районному методичному кабінеті, доступність до шкільних ресурсів, чітку координацію дій суб'єктів, неперервність зв'язку з тьютором.

Експериментально доведено, що підготовка вчителів хімії до дистанційного навчання школярів у системі підвищення кваліфікації може здійснюватися за запропонованою моделлю на основі курсового навчання з науково-методичним й організаційно-педагогічним супроводом міжкурсого періоду в їх взаємозв'язку та взаємодоповненні як цілісний педагогічний процес. Ефективність професійно-педагогічної підготовки вчителя загальноосвітньої школи визначає практична спрямованість курсового навчання, орієнтація на підвищення науково-методологічної, предметно-методичної та психолого-педагогічної компетентностей вчителя, засвоєння нових технологій організації педагогічної взаємодії, оперативне застосування здобутих знань та вмінь у практичній діяльності [2].

Таким чином, процес формування готовності майбутнього вчителя хімії до професійної діяльності детермінується, з одного боку, загальними засадами професійної підготовки вчителя для сучасної системи освіти, з іншого – специфікою дистанційного навчання як особливого освітнього середовища, яке висуває до професійної підготовки вчителя окремі умови, виражені в структурі готовності до професійної діяльності. Головними категоріями проблеми дослідження готовності майбутнього вчителя до діяльності в умовах

дистанційного навчання нами визначено: «готовність», «готовність до професійної діяльності», «дистанційне навчання».

Список використаних джерел

1. Сотніченко І. І. Підготовка вчителів природничих дисциплін до профільного навчання старшокласників у системі підвищення кваліфікації. Державний вищий навчальний заклад «Університет менеджменту освіти» АПН України : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2009. 20 с.

2. Юзбашева Г. С., Гудирева Г. С. Дистанційне навчання у післядипломній освіті : навч.-метод. посіб. Херсон : Айлант, 2008. Ч. II. 144 с.

INFLUENCE OF DISTANCE LEARNING ON COGNITIVE FUNCTIONS OF PERSONALITY

Д.І. Ларін

доктор філософії в галузі «психологія», доцент кафедри педагогіки та психології

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
м. Київ

The development of educational technologies has become particularly relevant since the beginning of the global pandemic. Since then, institutions of all levels of education (from general education to universities and academies) have set the goal of changing the methodology of classical education while maintaining the quality of educational services.

Theoretical, methodological problems of distance learning have been the subject of study of Ukrainian and foreign researchers: J. Andersen, V. Bykov, Art. Wheeler, S. Vitvytska, T. Edward, G. Kozlakova, K. Korsak, V. Kukharenko, M. Moore, A. Petrov, E. Polat, V. Rybalka, O. Tishchenko, A. Franz, B. Holmberg, A. Khutorsky, B. Shunevych, V. Yasulaitis. Features of the introduction of distance learning in higher education institutions studied R. Gorbatyuk, R. Gurevich, T. Gusak, V. Oliynyk, L. Romanyshena, P. Stefanenko.

The traditional principles of distance learning are: independence, scientific, systematic and systematic, activity, principles of developmental learning, clarity, accessibility, differentiation and individualization of learning, learning activity, connection of theory with practice, non-traditional: democratization of learning, process optimization, interactivity principles, differentiation and non-traditional system of education. In the context of changing the educational paradigm, the question arises: «How does the distance learning model affect the cognitive functions of the individual?»

To date, there are no numerous studies on the direct relationship between the form of education and the cognitive characteristics of applicants. It would also be erroneous to claim that the remote or mixed form has a negative impact on the quality of knowledge acquisition in general. Due to the consistent transition of all educational institutions to distance or mixed form, it provides new conditions for communication between teacher and student. For effective activity it is necessary not only to keep the